

สรุปสาระสำคัญใน

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 27 ก วันที่ 18 มิถุนายน 2550 และจะมีผลบังคับใช้ เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น โดยมีสาระสำคัญและข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ร่างกฎหมายเดิม จำกัดอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจเอาไว้ กล่าวคือ จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ ก็ต่อเมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าพนักงานตาม พระราชบัญญัตินี้เท่านั้น แต่ พระราชบัญญัติที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีได้ระบุข้อความดังกล่าวเอาไว้แล้ว แสดงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้ แต่ไม่สามารถใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตามมาตรา 18 ได้ ต้องใช้อำนาจตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องแทน

2. ความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้ ส่วนใหญ่เป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายเดิม ในลักษณะความผิดที่ไม่สามารถนำประมวลกฎหมายอาญา มาปรับใช้ได้ ได้แก่

- การบุกรุกเข้าไปยังระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น (มาตรา 5 โทษจำคุกไม่เกิน หกเดือน หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)
- การนำมาตรการป้องกันเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไปเผยแพร่โดยมิชอบ (มาตรา 6 โทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)
- การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ (มาตรา 7 โทษจำคุกไม่เกิน สองปี หรือ ปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)
- การดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งโดยมิชอบ ได้แก่ การติดตั้งโปรแกรม Sniffer เพื่อดักขโมยข้อมูลของผู้อื่นในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (มาตรา 8 โทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)
- การทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม ทั้งหมด หรือบางส่วน ของผู้อื่น โดยมิชอบ ได้แก่การเปลี่ยนหน้าเว็บเพจของผู้อื่น (มาตรา 9 โทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)
- การกระทำโดยมิชอบเพื่อให้ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ถูกกระงับ ชะลอ ชัดขวาง หรือ รบกวนจนไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ อันได้แก่ การทำ DDoS Attack (Distributed Denial of Service) (มาตรา 10 โทษจำคุกไม่เกิน ห้าปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ)

- การส่ง Spam Mail หรือ ส่งอีเมลรบกวนในลักษณะปิดบังตนเอง (มาตรา 11 ปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท)
- การกระทำความผิดตาม มาตรา 9 และ มาตรา 10 ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน หรือ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ อันได้แก่ การติดตั้ง BotNet ลงในระบบแม่ข่ายเป้าหมาย และทำให้เกิดการแพร่กระจายไวรัส ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ต้องรับโทษหนักขึ้น ตาม มาตรา 12
- การจำหน่าย หรือเผยแพร่ชุดคำสั่งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ตาม มาตรา 5 - 11 (มาตรา 13 จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)
- การนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม (เช่น การทำ Phishing) อันเป็นเท็จ (เช่น ส่งเมลหลอกหลวงผู้อื่นให้หลงเชื่อว่าถูกรางวัล ให้โอนค่าธรรมเนียมมาให้) อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง หรือที่มีลักษณะลามก (มาตรา 14 จำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดโทษสำหรับความผิดหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาติดต่อภาพ ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ เพียงมาตราเดียวของ พระราชบัญญัติฉบับนี้

ข้อสังเกต ความผิดในการเผยแพร่ภาพลามก และหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาติดต่อภาพ มีความซ้ำซ้อนกับประมวลกฎหมายอาญาที่มีอยู่แล้ว แต่ไม่มีการกำหนดโทษสำหรับฐานความผิดการครอบครองภาพลามกเด็กเอาไว้

3. เจ้าพนักงานมีอำนาจขอข้อมูลจากผู้ให้บริการได้ ตามมาตรา 18 (1)-(3) โดยไม่ต้องขอหมายศาล ส่วนการทำสำเนาข้อมูล ส่งให้ส่งมอบอุปกรณ์ เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ถอดรหัสข้อมูล การยึดอายัด ตามมาตรา 18 (4)-(8) ต้องขอหมายศาล

4. มาตรา 21 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานเปิดเผยข้อมูลที่ได้ตาม มาตรา 18 ยกเว้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีตาม พระราชบัญญัตินี้เท่านั้น หากฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีที่กระทำโดยประมาท จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนผู้ที่ล่วงรู้ข้อมูลที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามมาตรา 18 และเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้นในคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาทั่วไป เช่น จำหน่ายยาเสพติด, การพนัน, จ้างวานฆ่า เป็นต้น แม้ว่าตรวจสอบพบก็ไม่สามารถเปิดเผยเพื่อขยายผลได้ หากจำเป็น ต้องร้องขอต่อศาลให้อนุญาตก่อนเท่านั้น

5. พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ผู้ให้บริการจะต้องเก็บรักษาข้อมูลของผู้ใช้บริการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการได้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ซึ่งผู้ให้บริการตามพระราชบัญญัตินี้ครอบคลุมถึงผู้ให้บริการในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือ ให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่น โดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ จึงมีความหมายกว้างขวาง ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการโทรศัพท์ธรรมดา โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์แบบเติมเงิน ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ตลอดจนการให้บริการ

อินเทอร์เน็ตไร้สายในลักษณะ Hot Spot ตามห้างสรรพสินค้า โรงแรม สถานศึกษา รวมถึงสถานที่ราชการ ด้วยเช่นกัน

หากไม่จัดเก็บ หรือจัดเก็บในลักษณะที่ไม่สามารถตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลได้ (เฉพาะในส่วนที่ตนรับผิดชอบ) มีโทษปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท

6. ผู้ให้บริการที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม มาตรา 18 , มาตรา 20 , มาตรา 21 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาทและปรับรายวันอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

7. การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำประกาศคุณสมบัติพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ จะมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจในการรับคำร้องทุกข์ ตลอดจนมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเฉพาะความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนการจับ ควบคุม ค้น การทำสำนวน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานงานกับพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ดังนั้น คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาทั่วไป พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัตินี้จะไม่สามารถดำเนินคดีได้

8. จากการประชุมร่วมกัน เพื่อจัดทำร่างบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน มีแนวโน้มว่า เพื่อป้องกันการสับสนของประชาชน จะให้ประชาชนแจ้งความตามสถานีตำรวจต่าง ๆ ทั่วประเทศเช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไป โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจร้องขอผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตาม พระราชบัญญัตินี้ เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่มีความพร้อมก็สามารถดำเนินการรับแจ้งความ ตลอดจนสอบสวนดำเนินคดีเองได้

